

IMPERIALIZEM IN IDEOLOGIJA

Kot znano, je prišla vladajoča skupina v So-
vjetski zvezi na dan z novo, le dozdevno prese-
netljivo teorijo, da je državam socialističnega ta-
bora dovoljeno poseči vmes, kadar je »v nevar-
nosti« socialistizem v eni izmed njih, kar pomeni, da
smejo vojaško intervenirati, kot se je to zgodilo
v primeru Češkoslovaške. Z vojaško intervencijo
smejo poseči vmes, da bi rešile socializem pred
»protirevolucijo«, v vsakem primeru, tudi če jih
vlada »ogrožene« socialistične države ne naprosi
za to ali celo če je proti temu, kot je bila vlada
Češkoslovaške. To pomeni, da je postavljen »socia-
lizem« nad suverenost posameznih držav. Kaj pa
je »socializem«, kdaj je »ogrožen« in kdo so
»protirevolucionarji«, o tem pa odloča seveda sa-
mo Moskva. In ni treba šele razlagati, kako si
moskovski oblastniki razlagajo socializem in s
čim ga identificirajo. To ve danes v Evropi vsak
šolarček, ki začenja nekoliko misliti z lastno
glavo.

S takim tolmačenjem državne suverenosti in
koristi socializma so se Kosigin in tovariši očit-
no postavili celo proti Leninovemu pojmovanju
samoodločbe narodov in narodne suverenosti, ka-
kor ju je izrazil v knjižici »O pravicah narodov do
samoodločbe«, v kateri je ostro polemiziral npr.
z Rozo Luksemburg, ki je Poljakom in raznim
drugim manjšim narodom zanimala to pravico. S
tem so seveda zanikali temeljno tezo marksizma
leninizma o nacionalnem vprašanju in vendar ho-
čejo biti oni tisti, ki bi določali, kdo je revizio-
nist in kdo ni, kdo je pravi socialist in kdo ni.
Jasno pa je, da so toliko razumni, da to sami
vedo. Zato se v taka teoretična vprašanja sploh
ne spuščajo. Trenutno jim je važno le to, da
naidejo ideološko opravičilo za sovjetski impe-
rializem, ki je v bistvu velikoruski imperializem
in hegemonizem, za čimer se sramežljivo skriva
tudi rasizem.

Ideološko opravičevanje sovjetskega napada na
Češkoslovaško z interesi socializma je tako le hi-
navski izgovor. Zato ta teorija ne more presene-
titi. V resnici se je namreč z njo izrazila ideolo-
gija ruskega imperializma. Kot smo namreč ugo-
tovali že v enem prejšnjih člankov, potrebuje
vsak imperializem svojo posebno ideologijo. Bru-
talno dejstvo imperializma ugotavlja le zgodovi-
na; v času, ko je ta ali oni imperializem v eks-

panziji in akciji, pa nobeden ne operira s čistimi
imperialističnimi gesli, ampak skriva svoje name-
ne in apetite pod lepimi frazami in »naprednimi«
ideologijami ali celo religijami. Rimljani so jemali
drugim narodom svobodo in jih uničevali, kot
npr. Dakijce, z opravičilom, da širijo rimsko omi-
ko in pobijajo barbarstvo. Karel Veliki je izvajal
rodomor nad Sasi z izgovorom, da se ti niso hoteli
spreobrniti h krščanstvu. Arabci so zasedli Špa-
nijo dozdevno z namenom, da bi širili mohame-
dansko vero. Z enakim namenom so Turki osvajali
Balkan in Španci južno in srednjo Ameriko. An-
gloži in Francozi so ustvarjali svoja imperija z na-
menom, da bi »civilizirali« črnska in azijska ljud-
stva, kar morda niti ni bila samo hinavščina, to-
da to ni odpravilo dejstva imperializma. Impe-
rializem cesarske Nemčije je hotel »civilizirati«
Evropejce. Mussolini je sanjal o obnovitvi rim-
skega »reda«, Hitler pa o uničenju plutokratizma
in boljševizma, »gnilih demokracij« in judovstva.
Vsak imperializem je imel svoj ideološki izgovor.
In tak ideološki izgovor svojega imperializma si
je zdaj omislila Sovjetska zveza.

Verjetno je, da se je sovjetskim oblastnikom
posrečilo preslepiti rusko ljudstvo z gesli o utrje-
jevanju in varovanju socializma v državah varšav-
skega pakta in v Evropi sploh, kakor se je Hitlerju
posrečilo preslepiti nemško ljudstvo z gesli o Ve-
liki Nemčiji in nacionalsocialističnem novem re-
du in koncu izkoriščanja sveta po »plutokrati-
jah«. Toda to ni niti opravičilo niti zagotovilo
svobode za narode, v katerih imenu in s katerih
pomočjo (v divizijah itd.) izvajajo oblastniki im-
perializem ter si utešujejo patološko željo po
oblasti. Hegemonistični in imperialistični narod
se pri tem nič bolje ne odreže kakor narodi, ki so
žrtve. V moderni dobi, ko se prebujajo politična
zavest narodov, je možno izvajati imperialistič-
no politiko in držati druge narode v pokorščini
samo s totalitarnimi metodami. Iste metode pa so
naperjene tudi proti »hegemonističnemu vladajo-
čemu« narodu, proti narodu, ki je pasivni nosilec
imperializma, kajti tudi sam mora prenašati tira-
nijo in živeti v nesvobodi. Že zaradi tega, da lahko
oblastniki sproti zadušijo glasove protesta ali po-
litičnega realizma, kot se je to zgodilo te dni v
Moskvi, ko je bila obsojena skupinica ljudi, ki so
protestirali proti zasedbi Češkoslovaške, na trde

kazni. Odvzemanje svobode drugim narodom pla-
ča imperialistični narod v naši dobi vedno z od-
vzemom lastne svobode. Toda medtem ko si zati-
rani narodi ohranijo vsaj svoje narodno dostoj-
anstvo, se znebljo tisti narodi, ki se dajo pasivno
spremeniti v orodje imperialistične politike in za-
tiranja, tudi svojega dostojanstva. Zločini njihovih
voditeljev zastrupijo tudi celotno njihovo narodno
življenje in njihovo dušo.

Ob socialističem dokumentu

Kot pišemo na drugem mestu, so tržaški so-
cialisti na svojem strankinem kongresu odobrili
programski dokument o vprašanih slovenske manj-
šine, živeče v mejah italijanske republike. Doku-
ment zasluži po našem mnenju vso pozornost
ne samo zaradi svoje vsebine, ki jo mora sprejeti
vsak resnično demokratično čuteč človek, temveč
predvsem zaradi tega, ker so v njem jasno dolo-
čena načela in stvarno začetna smer, po kate-
rih naj tako pomembna italijanska stranka, kot
je socialistična, vodi svojo politično akcijo v zvezi
s slovensko manjšinsko problematiko.

Čas je bil, da je poleg italijanske komunistične
stranke zdaj tudi socialistična — čeprav trenut-
no samo na pokrajinski ravni — spregovorila
jasno in nedvoumno besedo o manjšinskem pro-
blemu, saj je to važna komponenta tukajšnjega
političnega življenja, ki jo mora vsakdo upošte-
vati, kdor se politično udeležuje. To tembolj, ker
manjšinski problem že sam po sebi gre, kot je
je naravno, preko ozemlja, na katerem narodna
manjšina prebiva, in zadobiva širše — vsedrže-
vne in mednarodne — dimenzije.

Kot izhaja iz tega dokumenta, obstaja vrsta
vprašanj, ki jih je treba v zvezi z našo narodno
manjšino temeljito proučiti in pripraviti ustrezne
normativne ukrepe, kateri naj omogočijo njihovo
pravično ureditev. Politično pa se nam zdi pred-
vsem važno dejstvo, da bo ta socialistični doku-
ment pospešil razčistiti pojme, odstranil stare kri-
vične miselne sheme in zlasti preprečil tisto sim-
plicitično gledanje, ki je žal še danes tako zna-
čilno za mnoge Italijane, ko morajo obravnavati
vprašanje odnosov med večinskim in manjšinskim
ljudstvom.

Ko socialistični stranki dajemo priznanje, da
je sprejela takšen dokument, čeprav po našem s
precejšnjo zamudo, se hkrati sprašujemo, kdaj
bo nastopil čas, da bo tudi Kršč. demokracija,
kot vodilna italijanska demokratična stranka, opu-
stila več ali manj deklarativno metodo obravnavanja
manjšinske problematike in se lotila stvarnih
ukrepov v korist naše manjšine. Ne trdimo, da
ni ta stranka v zadnjem času pokazala določene-
nega pozitivnega razvoja. Zdi se pa nam, da to
ni dovolj, kajti prav ta stranka ima največjo
odgovornost pri vodenju in usmerjanju celotne
tukajšnje kot tudi vsedrževe politike ter je zato
dolžna, da svoja stališča do slovenske narodne
manjšine še bolje, zlasti pa stvarneje definira in
izpolni.

IZSILJENI SPORAZUM

V Pragi je bil v sredo, 16. t. m., podpisan
sporazum, po katerem je bila sovjetskim
okupacijskim četam priznana pravica, da o-
stanejo na ozemlju Češkoslovaške republike.
Sporazum sta podpisala ministrska predsed-
nika Kosigin in Cernik.

Po vsem tem, kar se je zgodilo, smemo
upravičeno trditi, da je bil sporazum iz-
siljen in da predstavlja klasičen primer gro-
bega vmešavanja v notranje razmere češko-
slovaške države s strani sovjetske velesile.

Po podpisu sporazuma je Kosigin izjavil,
da bodo vojaški oddelki držav varšavskega
pakta zapuščali Češkoslovaško po etapah
in da so prišli do tega sklepa v prepričanju,
da se bo že začeti »proces normalizacije« na
Češkoslovaškem nadaljeval in da ne bosta
češki ter slovaški narod nudila protisocia-
lističnim silam možnost, da bi ta razvoj ovi-
rale.

Ni natančno znano, koliko oddelkov bo
za stalno ostalo na Češkoslovaškem.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 20. oktobra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za kitaro; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; 11.40 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Labiche »Poljubiva se, prijatelj!«; Komedijska; 16.25 Martinu; Prva sonata za čelo in klavir; 16.45 Revija orkestror; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Iz pesniških gajev »Herman Vogel«; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 20.00 Sport; 20.30 Iz slovenske folklorne; »Ovčarije«; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba.

• PONEDELJEK, 21. oktobra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Skupina »The Finnjenkas«; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »Montasio«; 19.00 Na orglice igra Gern; 19.10 »Odvetni« za vsakogar; 19.20 Prijetne melodije; 21.00 Športna tribuna; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Seliškar; »Na straži v Galiciji«; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti.

• TOREK, 22. oktobra, ob: 11.50 Pianist Cavallaro; 12.00 Iz slovenske folklorne; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Boschettijev trio; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele. Flavtist Pahor, pri klavirju Rattalino; 18.50 Južnoameriški ritmi; 19.10 Cankarjeve ertice; »Naš laž«; 19.20 Italian Modern Jazz Quartet; 19.45 Ljudske pesmi v Casamassimovi izvedbi; 20.00 Sport; 20.35 Mascagni; »Guglielmo Ratcliff«, opera.

• SREDA, 23. oktobra, ob: 11.50 Igra Bennetov trio; 12.10 Liki iz naše preteklosti »Karlo Rupel«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacquaov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.55 Ščepce poezije; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Ljudske pesmi; »Tam dol teče voda Rajna«; 19.10 »Higiena in zdravje«; 19.15 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Sport; 20.35 Simfonični orkester (1968 »XV. nagrada mesta Trst«); 11. oktobra letos. V odmoru (21.10): »Za vašo knjižno polico«; 22.05 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 24. oktobra, ob: 11.50 Zbrane melodije; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pachiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sodobni italijanski skladatelji; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Alfieri »Razporka«. Igra v petih dejanjih; 22.10 Komorne skladbe; 22. Zabavna glasba.

• PETEK, 25. oktobra, ob: 11.50 Delmo in njegov ansambel »Musica Allegra«; 12.10 Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Safredov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.55 Slovenščina za Slovence; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Pianist Zumbro; 19.00 Poje ansambel »Equipe 84«; 19.10 Spinelli: Evropske ideje danes »Naddržavno združevanje«; 19.45 »Beri, beri, rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Vse utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 26. oktobra, ob: 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Weber izvaja dunajske motive; 16.45 Otrokov pravljinski svet »Mojca Pokrazulja« in »Hvalečni medved«. Koroški ljudski; 17.00 nekaj ritma z Rugolom; 17.20 Dialog - Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Oktet »Planika« iz Gorice; 19.00 »The Medallion Piano Quartet«; 19.10 »Družinski obzorik«. 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.50 Marodič: Neverjetne zgodbe; 21.30 Vabilo na ples.

Gospodarski položaj v Italiji

»Ekspanzija gospodarstva se je nadaljevala in se še nadaljuje, vendar vsi razvojni činitelji te ekspanzije ne delujejo z enako močjo,« je nedavno izjavil o gospodarskem stanju v Italiji minister za zaklad in proračun Colombo v intervjuju o programskem in predhodnem poročilu vlade.

Izvoz narašča, ker je povpraševanje na zunanjih tržiščih še vedno zelo visoko. V zadnjih časih pa je javni sektor bolj gledal na notranjo ekspanzijo. Notranje povpraševanje, potrošnja in predvsem investicije, vendarle niso pokazali visokih prirastkov. »Če upoštevamo napredek zadnjega časa,« je rekel minister Colombo, »lahko predvidevamo, da se bo narodni dohodek povečal tudi v letu 1968 za 5 odst., kakor predvideva načrt za razvoj. To je gotovo pozitiven cilj, ki ga pa vendar ne smatramo za popolnoma zadovoljivega. Prepričan sem, da obstajajo vsi pogoji za hitrejši ritem gospodarske rasti in za povečanje splošne zaposlitve — kar je važno s socialnega in političnega vidika — če bomo lahko popolnoma uporabljali vsa sredstva in faktorje proizvodnje, ki so na razpolago.«

To mnenje izvira iz ugodnih pogojev: aktivni obračun v tekočih zunanjetrgovinskih poslih, razpoložljivost delovne sile, stabilnost cen in končno obsejni načrti za javne naložbe, ki so bili pripravljeni z veliko vnemo in pogumom od prejšnjih vlad v preteklem in sedanjem zakonodajnem obdobju.

»Kar se tiče predvidevanj za leto 1969, lahko trdim, — je dejal Colombo — da vlada pričakuje povečanje dohodka v višini od 6 do 7 odstotkov. To je cilj, ki bi ga naš gospodarski sistem lahko dosegel, če bi zanj osredotočili vso našo politiko in vse aktivne sile države.

Da dosežemo to — je poudaril minister — je potreben večji ritem naložb. To je nad vse važno. Ni dovolj, če uporabimo samo 20 odst. našega narodnega dohodka za naložbe, doseči moramo 22 odst. in zato je potrebno, kakor sem že rekel, izvesti pobudo, ki bo mobilizirala javne naložbe, to je, da se uresniči načrti, ki jih je parla-

ment že sprejel, in da se bolj odločno usmerijo naložbe zasebnih podjetij.

Važno je pri tem vprašanje časa pri uresničevanju javnega posega. Treba je priznati, da je uresničitev velikih javnih načrtov v nevarnosti zaradi zamud, ki jih povzročajo zapleteni postopki vsem upravnim organom, kljub velikim zakonodajnim naporom za dostitev programskih obveznosti na področju socialnih investicij in kljub velikim postavkam v proračunu.

☆

»KITAJSKI HRUŠČOV«

Na Kitajskem imajo, pravzaprav so imeli, tudi svojega »Hruščova« na vladi, in sicer v osebi republiškega predsednika Lin Šao Čija. Mož ima že 70 let, na vodilno mesto v državi je prišel že leta 1959, ko je zamenjal Maočetunga. Obenem je bil imenovan za podpredsednika strankinega osrednjega odbora in političnega odbora.

Na tem svojem visokem položaju je hotel precej po samostojni poti, tudi v nasprotju z glavnim strankinim vodjem Maočetungom. V času kulturne revolucije je pokazal Lin Šao Či bolj široko naziranje kot Mao. Zato so mu dali pridevek »kitajski Hruščov«. Že takrat so mu skušali skrajneži odvzeti vse funkcije, a ni šlo, ker je imel še preveč trdnih pristašev. Oster boj proti njemu se je začel že v začetku lanskega leta, a šele pred nekaj dnevi se je posrečilo, da so mu odvzeli vsa uradna mesta in oblasti kot državnemu predsedniku in v stranki sami. Ni pa znano, kam ga je spravil njegov najhujši nasprotnik, vojni minister Lin Piao. Ve se samo to, da namerava ta minister odstraniti vse častnike, ki so bili na strani državnega predsednika in so mu hoteli baje pomagati pri begu iz države. Preden se je pa ta bež posrečil, je prišel Lin Šao Či iz predsedniške palače v petišnico.

☆

TECAJ SRBOHRVASCINE

KASTA priredi tečaj srbohrvaščine. Začetek bo novembra. Vpisovanje in informacije vsak dan od 14. do 16. ure na tel. 74-00-18.

Predsednik Johnson o Jugoslaviji

V ponedeljek, 14. t. m., je predsednik Johnson sprejel ameriškega veleposlanika v Beogradu Elbricka Burkeja, ki je trenutno v Washingtonu na posvetovanjih s svojo vlado. Po sprejemu pri predsedniku je bilo izdano posebno poročilo, kar opazovalci zmatrajo za nekaj nenavadnega.

V poročilu je med drugim rečeno, da je predsednik Johnson izrazil svoje »občudovanje za jugoslovanske narode in je poudaril trajno zanimanje Bele hiše za ohranitev neodvisnosti in suverenosti Jugoslavije, kot tudi za njen gospodarski razvoj.«

Johnson se je s svojim veleposlanikom v Beogradu razgovarjal o odnosih med dvema državama, o »podporah, ki jih ZDA nudijo Jugoslaviji, kar ima dolgo tradicijo, in o predanosti jugoslovanskih narodov stvari miru.«

Hkrati je bilo tudi javljeno, da bo 17. t.m. dospel v Beograd ameriški državni pod-

tajnik, ki se bo s predsednikom Titom in njegovimi sodelavci razgovarjal o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

»BRANILI SE BOMO Z VSEMI SREDSTVI«

Med obiskom v Hrastniku, znanem rudarskem središču v Sloveniji, je predsednik Tito v govoru rudarjem poudaril, da je Jugoslavija »pripravljena braniti z vsemi sredstvi svojo neodvisnost.« Ko je omenil sedanji mednarodni položaj, je izrazil svojo zaskrbljenost zaradi težnje, da se sporna vprašanja rešujejo s silo, in zaradi neprijetnosti neodvisnosti malih držav. Jugoslavija — je naglasil predsednik Tito — hoče ostati neodvisna in želi enakopravno in v miru sodelovati z vsemi narodi.

TEDENSKI KOLEDARČEK

20. oktobra, nedelja: Vanda, Irena
21. oktobra, ponedeljek: Urška, Tugomer
22. oktobra, torek: Zorislava, Kordula
23. oktobra, sredo: Severin, Pribislav
24. oktobra, četrtek: Rafael, Elko
25. oktobra, petek: Krispin, Krizant
26. oktobra, sobota: Evarist, Demetrij

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

„EVROPSKI IZZIV“

Pri založbi Etas Kompass v Milanu je izšla pred kratkim knjiga »La sfida europea (Evropski izziv)«. Napisal jo je Mario Zagari, asistent za politično ekonomijo na milanski univerzi in do pred kratkim podtajnik za zunanje zadeve, pri čemer je imel na skrbi zlasti kulturno, znanstveno, tehnično in gospodarsko sodelovanje s tujino. Naslov njegove knjige takoj priključuje v spomin knjigo s podobnim naslovom, ki je vzbujala zadnji čas toliko komentarjev in bila deležna tolike pozornosti v tisku, to je »Ameriški izziv« Francoza Cervana-Schreiberja. Nedvomno je bila knjiga »Ameriški izziv« neposredni povod, da je Mario Zagari napisal svojo knjigo. Vendar pa njegovo delo ni polemično nasproti knjigi Cervana-Schreiberja. Bavi se le z evropskimi zadevami in niti ne pobija niti ne dopolnjuje trditve francoskega avtorja. Hoče le prikazati, kaj bi Evropa lahko postala, če bi se zavedla sama sebe, svojih sil in svojih nalog.

KLITI IZ LASTNEGA HUMUSA

»Ameriški izziv — o katerem se danes toliko govori — je obratna stran medalje drugečnega izziva: odsotnosti, šibkosti, molka Evrope do same sebe in do sveta,« začne Zagari svojo knjigo. »...V dobi, ko se politične in gospodarske sile organizirajo v celinski dimenziji, je zgodovina zastavila vprašanje evropski celini, a ta se pomišlja z odgovorom.«

V prvem poglavju obravnava Zagari mladinske nemire, ki so pretresali letošnjo pomlad razne evropske prestolnice, pa tudi ulice nekaterih ameriških mest, in vidi v njih predvsem težnjo mladine po večji angažiranosti in po humanizaciji našega industrijskega sveta. V drugem poglavju »Mondovizija in nekomunikativnost« govori o odnosih med bogatimi industrijskimi in revnimi zaostalimi državami. V tem poglavju najdemo zanimive stavke: »Noben narod ni dejansko neodvisen, če je prisiljen uvažati tuj model, to je politične, gospodarske, socialne in kulturne institucije, ki so dozorele v drugem okolju. Če hočemo olajšati rast kake rastline, moramo upoštevati, da se ta razvija z vsako svojo celico po zakonih lastne narave, v mejah, ki so ji bile določene po njenem izvoru in njenem korenju. Tako ima tudi vsak narod svoje lastne kulturne in umetnostne korenine ter miselnost, ki potrebuje lasten humus, da lahko klije.«

O ZDRUŽITVI EVROPE

Že iz teh besed lahko spoznamo, kako globoko gre Zagari pri obravnavanju evropskih problemov. V nadaljevanju piše o »Lekciji Novega Delhija«, to je o konferenci Združenih narodov za trgovino in razvoj, katere se je sam udeležil, in o pomoči tretjem svetu, o Kitajski, o sožitju med Vzhodom in Zahodom in o napetosti med Severom in Jugom, ter o tehnologiji kot sredstvu in ne cilju. V drugem delu pa piše Zagari o pomanjkljivosti današnje Evrope, zlasti o počasnosti evropskega gospodarskega združevanja in o blokiranju pristopa Velike Britanije k Skupnemu evropskemu trgu; obravnava tudi demokratizacijo Evropske skupnosti, znanost, tehnologijo in izobraževanje v tej skupnosti, odprtost do Vzhoda in vzajemnost Evrope do zaostalih držav in narodov.

V posebnem poglavju prikazuje pojmovanja o Veliki Evropi in jih kritično osvetljuje, medtem ko v zadnjem delu knjige nakazuje poti, po katerih bi bilo mogoče priti do take združene, demokratične in ostalemu svetu odprte Evrope, kakor mu lebdi pred očmi, Evrope, ki bi se mogla meriti s svojim gospodarskim in tehničnim potencialom z Ameriko, hkrati pa jo daleč presegati po svoji privlačnosti za ostali svet, to je, po svoji intelektualni moči. Zagarijev »Evropski izziv« je knjiga, ki bi jo moral prebrati vsak evropski izobraženec.

JUGOSLOVANSKI IZVOZ V LETU 1968

Jugoslovanski izvoz je znašal v devetih mesecih letošnjega leta 11.138 milijonov novih dinarjev in je bil za 0,8 odstotka manjši od izvoza lani v enakem razdobju. Izvoz industrijskih izdelkov se je sicer povečal za 4,4 odst., zmanjšal pa se je izvoz pridelkov za 10,3 odst.

Izvoz iz Slovenije je znašal v devetih mesecih letošnjega leta 2.054,2 milijona novih dinarjev, za 2,8 odst. več kot lani v istem razdobju. Izvoz iz Slovenije je znašal torej letos dozdaj 18,5 odst. celotnega jugoslovanskega izvoza in se je povečal, medtem ko se je celotni jugoslovanski izvoz rahlo zmanjšal. To dokazuje ugodnejši razvoj izvoza v Sloveniji. Delež slovenskega prebivavstva v Jugoslaviji pa znaša 8,5 odst.

★

Jezikovni krožek filozofske fakultete ljubljanske univerze je v ponedeljek počastil 80-letnico slovenskega jezikoslovca mednarodnega slovesa profesorja Karla Oštrja. Ob tej priložnosti je padel predlog, da bi izdali njegove izbrane spise. Slavnostni govornik je bil prof. France Bezlaj.

★

Slovenski tisk in politične ter druge ustanove so se v zadnjem času ponovno zavzele za dosledno enakopravnost slovenščine v Jugoslaviji, zlasti tudi na diplomatskih predstavništvih v tujini.

Vse iz papirja

Po električni dobi je prišla jedrska, zdaj pa je že na pragu — papirna. Da, papirna, ker bo papir snov bodočnosti in ne plastika, kot smo pričakovali.

Iz papirja bodo baje izdelovali obleko, opremo, hiše, čolne in vozove. To pa ne bodo otroške igrače, marveč resnične življenjske potrebe. V Ameriki že stoje hišice in tudi šole iz zlepljenega papirja. Za sedaj so še enonadstropne, dolge šest metrov in pol, široke pet in en četrto. Vse je že vnaprej pripravljeno, tako da jo lahko dva delavca postavita v dveh urah. Na zunaj je podobna mehu pri harmoniki, ker le na ta način obdržijo stene večjo stabilnost. Stene so iz lepenke, ki je znotraj prevlečena z aluminijevo plastjo, da se ne

vname. Na zunanji strani pa je prevlečena s popolnoma neprodušno plastjo, da ne pihava veter skozi stene. Taka papirno-kartonasta hiša ima tudi stranišča, kopalnico s prho in stane okrog tisoč dolarjev, nekaj čez pol milijona lir.

Tudi vse pohištvo take priročne hiše je iz papirja ali kartona. Vsi ti kosi pohištva so izredno lepi, praktični in trpežni. Najudobnejši papirni fotelj prenese teže 225 kilogramov, sam pa tehta le en kilogram in tričetrto.

V New Yorku so postavili v učilnice že papirne šolske klopi, ki so se dobro obnesele in so tudi zelo poceni. Preizkusili so že tudi čoln za tri osebe, ki je ves napravljen iz papirnih plasti. Celotni motor ga poganja.

spalnic so bila odprta in gole žimnice na posteljah povezane. Izza vrat učilnic, kjer je vedno vladal tak šum, danes ni bilo slišati glasu. Mimogrede je odprl vrata svoje lanske učilnice, toda v njej je vladala taka zatohla, otožna negibnost, da jih je hitro zaprl. Postal mu je tesno ob misli, da bi se moral še kdaj povrniti vanjo. Bilo mu je, kakor da je negibni zrak v njej še vedno nasičen z žalostnimi sanjami in s hrepenenjem preteklega leta.

Potrkal je na ravnateljeva vrata. Skoro začudil se je, ko je sredi splošne tišine zaslišal glas, ki je rekel »Naprej!« z isto mirnostjo kakor vedno.

Ravnatelj je sedel pri mizi, ki je stala skoro sredi sobe. Na njej so bile v neredu nakopičene knjige. Skoro iz vsake so gledali beli, s svinčnikom popisani lističi. Dvignil je glavo iznad knjige, ki jo je bral, in odložil svinčnik na napol popisan list papirja pred seboj.

»O, gospod Mlakar,« je vzkliknil mirno in prijazno, a iz njegovega glasu je vendarle zvenelo rahlo začudenje. »Kaj pa je vas prineslo zdaj sredi počitnic? Sedite!« Odrinil je odprto knjigo od sebe in mu dal roko.

»Kako ste zagoreli,« je dejal. »Ste bili v hribih?«

»Da. Dva tedna sem hodil po planinah.«

(dalje)

F.J. * 36 SMRT V POMLADI

»O, dober dan, gospod Mlakar, kaj ste se že vrnili?« se je začudila, ko ga je spoznala. »Mar so se vam zamerile počitnice?«

»Le mimogrede sem se oglasil. Z gospodom ravnateljem bi rad govoril. Ali je zgoraj?«

»Da, mislim, da je v pisarni. On se nič ne meni za počitnice, le za nekaj dni je odšel k bratu v Savinjsko dolino, pa se je že pred tedni vrnil. Kje pa ste vi hodili, da ste tako zagoreli?«

»Na planinah sem bil. Na svidenje, sestra, zdajle moram h gospodu ravnatelju, pa se bom ob povratku spet kaj oglasil.«

»Saj boste pri nas kosili, ali ne?«

»Danes pa res ne, sestra, ker se mi, mudi.«

»I, kam se vam neki tako mudi od nas!«

»Na vlak.«

»Oh, če ga boste zamudili, boste pa drugega počakali,« je menila dobrodušna sestra. »Kaj bi se vam tako mudilo, saj je še vse življenje pred vami. No, pa se oglasite, kadar boste končali pri gospodu ravnatelju.«

Vsa hiša se mu je zdela danes čudno tiha in mrtva. Vsi tovariši so bili še na počitnicah in hodniki so bili zapuščeni. Vrata

Tržaškega

Socialisti in Slovenci

Na kongresu tržaške federacije socialistične stranke, ki je bil te dni v Trstu, je bila predložena tudi resolucija o vprašanih Slovencev v Italiji. Resolucijo so podpisali predstavniki vseh štirih struj, ki trenutno obstajajo v okviru stranke; zato ima dokument posebno važnost. O tem problemu je torej tržaška socialistična stranka enotna in sedaj pričakujemo, da bo to resolucijo potrdil tudi strankin kongres, ki se bo začel konec tega meseca v Rimu.

V resoluciji je stvarno obrazložen položaj slovenske manjšine v Italiji, zelo pomembno je tudi dejstvo, da so upoštevani tudi Slovenci v videmski pokrajini, to je v Beneški Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini. Socialisti trdijo, da se njihova »stranka ne more omejiti na navajanje abstraktnih načel in na to, kar je bilo doslej doseženega, ampak mora stvarno delovati bodisi kot stranka v vladi kot stranka v opoziciji.« Zato so sprejeli tudi nekaj programskih točk, po katerih si bodo prizadevali za ureditev vprašanj, ki zadevajo Slovence. Te točke so:

1. Predložitev zakonskega osnutka za ustanovitev parlamentarne študijske komisije za vprašanja narodne manjšine v tržaški, goriški in videmski pokrajini.

2. Predložitev zakonskega osnutka parlamentu za uradno priznanje uporabe slovenskega jezika v pokrajinah, kjer živijo Slovenci;

3. Zahteva, naj se o slovenski narodni manjšini določijo pristojnosti med državo in deželo Furlanijo-Julijsko krajino;

4. Predložitev zakonskega osnutka za odpravo vseh zakonskih ukrepov, ki so jih pripravili in odobrili v predfašistični in še bolj v fašistični dobi, in sicer v nasprotju s svobodnim, demokratskim in enakopravnim razvojem Slovencev, ter prilagoditev sedanje zakonske ureditve v smislu členov 3 in 6 republiške ustave.

Pisma uredništvu

Prejeli smo:

Z veseljem sem prebral uvodnik v Novem listu od 16. oktobra pod naslovom »Bodimo prava družina«. Prav hvaležne besede moramo izraziti piscu, ki je na odkrit in jasn način razložil težak problem zamejskih Slovencev bodisi na Tržaškem, še bolj pa na Goriškem.

Ze večkrat so bile objavljene v Novem listu lepe ideje in predlogi — žal pa, da se le malo kateri uresničijo.

V tej zvezi moram še nekaj poudariti. V versem listu »Družini« sem bral, da se vnekaterih krajih Slovenije ustanavljajo vaški verski odbori: Menim, da bi bili prav tako in morda še v večji meri potrebni tudi pri nas.

Prepričan sem, da se najdejo tudi po naših vaseh idealni ljudje, ki bi, vzpodbujeni in organizirani, marsikaj storili za bližnjega in bi mu radi pomagali. S pomočjo bližnjemu bi osrečili tudi same sebe.

Upam in želim, da bi se pisčeve plemenite besede začele uresničevati v plemeniti in osrečujoča dejanja v sleherni slovenski vasi. To bo tudi mogoče doseči, če bo vsakdo napravil, kar je v njegovi moči.

D. P.

Zaključki kongresa

V nedeljo, 13. t. m., se je zaključil kongres tržaške združene socialistične stranke. Zasedanje se je končalo z zmago tako imenovane avtonomistične struje, ki ima zato absolutno večino v novem strankinem pokrajinskem vodstvu. To strujo sestavljajo povečini člani bivše socialdemokratske stranke (PSDI), katere vidnejši predstavnik je bil Oberdan Pierandrei, ki je bil tudi izvoljen za novega strankinega tajnika. Drugi vidnejši socialistični predstavnik, deželni svetovavec Pittoni, pripada struji, ki se zbira okrog glavnega tajnika bivše socialistične stranke (PSI), poslanca De Martina.

V novem tržaškem strankinem vodstvu, ki šteje 31 članov, ima avtonomistična struja 17 zastopnikov, 7 predstavnikov pa ima De Martinova struja. Skrajna levica je zastopana s 4 člani, 3 predstavnike pa ima struja, katere glavni voditelj je poslanec Giolitti.

Na kongresu v Rimu bo tržaške socialiste zastopal en sam odposlanec, in sicer tržaški podžupan Lucio Lonza, ki pripada avtonomistični struji.

☆

KMETJE PRI DEŽELNEM ODBORNIKU COMELLIJU

Deželni odbornik za kmetijstvo, gozdarstvo in gorsko gospodarstvo, odv. Antonio Comelli, je sprejel v sredo, 9. t.m. delegacijo Kmečke zveze, ki so jo sestavljali kmetje iz tržaške pokrajine. Predstavniki kmečke strokovne organizacije so odborniku obrazložili hude težave, ki jih povzroča kmetom vedno večja škoda po divjačini, zlasti na žlahtnih kulturah.

Te škode, ki je iz leta v leto večja, jim noče, kljub vsem zagotovilom, nihče povrniti, tako da je položaj postal zanje nevzdržen. Zaposili so ga za poseg dežele, glede na njeno pristojnost na tem področju, in mu predložili nekaj nujnih ukrepov.

Odvetnik Comelli je sledil z veliko pozornostjo obrazložitvi vprašanja, zagotovil zanimanje deželne uprave za ta resen problem in obljubil svoj takojšen poseg pri pristojnih ustanovah ter pripravo deželnega zakona o lovu, ki bo upošteval tudi potrebo po odškodnini za škodo, ki jo povzroča divjačina.

JUBILEJNI KONCERT V SKEDNJU

V vrsti jubilejnih prireditev, ki jih organizira odbor za proslavo stoletnice čitalnice v Skednju, bosta prihodnji teden v škedenjski kinodvorani in v mali dvorani Kulturnega doma dva koncerta. Prvi koncert bo v Skednju v sredo 23. t. m. ob 20.30. Drugi koncert bo v mali dvorani Kulturnega doma v četrtek 24. t.m. ob 21. uri.

Koncerta imata povsem enak program, ki ga bodo izvajali škedenjski rojaki. Poleg operne pevke Ksenije Vidaličeve in opernega pevca Danila Merlaka bodo nastopali še dr. Demšar, Neva Marlakova in Dina Slama pri klavirju, Miloš Pahor s flavto ter Janko Sluga z violo.

Predprodaja vstopnic bo za škedenjski koncert na sedežu Prosvetnega društva v Skednju vsak dan od 17. do 20. ure, v nedeljo od 9. do 13. ure. Vstopnice za koncert v Kulturnem domu bodo na razpolago vsak dan od 12. do 14. ure v veži Kulturnega doma.

SKRIVNOSTEN GOST V VIDEMSKIH ZAPORIH

V sodnem zaporu v Vidmu imajo zaprtega skrivnostnega človeka, Emanuela Mičkovića-Sokola iz Zagreba, ki je bil do nedavnega ugledna osebnost v hrvaški prestolnici, ravnatelj in predstavnik velike založbe in agencije »Republika«. Opravka je imel z velikimi vsotami denarja, govori se celo o milijardah. Baje se je veliko tega denarja prišlo njegovih prstov, tako da so ga priprli in uvedli proti njemu preiskavo. Toda s pomočjo ljudi, ki so bili povezani z njim, se mu je posrečilo pobegniti iz zapore. Zatekel se je s službenim avtomobilom, ki ga je izmaknil svojemu podjetju, v Avstrijo, od tam v Italijo, kjer uživa zdaj — kot rečeno — gostoljubnost v videmskem zaporu. Jugoslavija terja njegovo izročitev zaradi poneverb, medtem ko skuša dobiti Mičković politično zavetje, kot političen begunec.

V zaporu noče sprejeti nobenega obiskovavca iz Jugoslavije, baje zato, ker se boji atentatov, v resnici pa najbrž zaradi tega, ker se sramuje, če je res kriv poneverb. Baje ni hotel govoriti niti s svojimi bližnjimi sorodniki.

V Zagrebu je ta zadeva povzročila cel plaz, ki je potegnil s seboj še nekaj drugih ljudi, med njimi celo dva visoka politična funkcionarja, češ da sta dajala Mičkoviću potuho oziroma da sta premalo nadzirala njegovo početje.

RADIJSKE ODDAJE O OLIMPIADI

Radio Trst »A«, ki oddaja v slovenščini, je posvetil olimpijskim igram v Mehiki vrsto posebnih oddaj pod siglo »RADIO OLIMPIA«. Rezultate, komentarje in programe oddaja v radijskih poročilih ob 7.15, 13.45, 14.15, 20.15 in 23.15. Poleg tega nudi slovenskim poslušavcem pregled olimpijskih iger v običajni vsakodnevni športni rubriki ob 20.00 uri.

Slovensko gledališče v Trstu

KULTURNI DOM

Sezona 1968-69

ctvoritvena predstava

ANTON PAVLOVIČ ČEHOV

TRI SESTRE

drama v štirih dejanjih

Prevod: dr. Avgust Pirjevec

Kostumograf: Anja Dolenčeva

Režiser in scenograf: BOJAN STUPICA

V soboto, 19. oktobra ob 21. uri - Red premierski
V nedeljo, 20. oktobra ob 16. uri - Red B (prva nedelja po premieri)

V sredo, 23. oktobra ob 20. uri - Red dijaški
V petek, 25. oktobra ob 20.30 - Red športni
V soboto, 26. oktobra ob 20.30 - Red A (prva sobota po premieri)

V nedeljo, 27. oktobra ob 16. uri - Red okoliški
V četrtek, 31. oktobra ob 20.30 uri - Red D (predstava na predpraznik)

Abonmaji so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma vsak dan od 12. do 14. ure. POHITITE!

☆

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na telefon

734-265

Z OBCINSKE SEJE

V ponedeljek so se zbrali k redni seji naši mestni odborniki pod predsedstvom župana Martine. Na seji so rešili več tekočih vprašanj, medtem tudi najem posojila 177 milijonov lir pri goriškem Montu za popravilo cest in pločnikov. Za zgradnjo novih športnih objektov na Rojcah je namenjenih nadaljnjih 28 milijonov lir.

Govorili so tudi o Andrejevem sejmu, ki bo po obsegu večji kot dosedanji. Za zabavne šotore bo mestna uprava dala na razpolago tudi prostor v ulici Roma, kjer bo stala deželna palača.

Te in druge sklepe bo potrdila še seja mestnih svetovavcev, ki je sklicana za ta petek zvečer.

KULTURNI VEČERI

Klub »Simon Gregorčič« v Gorici je začel z novo jesensko in zimsko dobo kulturnih in predavateljskih večerov. Letos pa jih je prenesel od srede na petek zvečer ob 20.30.

Prvi letošnji kulturni večer bo v petek, 18. oktobra ob 20.30. Obravnaval bo točno stoletnico tistega dne, in sicer šempaski tabo, ki so ga imeli naši predniki 18. oktobra 1868. Predaval bo dr. Joža Vilfan, sin pokojnega našega poslanca Vilfana, predsednik ljudske skupščine Slovenije.

Vsebinska je že zaradi časovne sovpadnosti posrečeno izbrana.

Klubovo vodstvo obeta v posebnih vabilih, da bodo tudi druga predavanja kvalitetna in da bodo govorili tudi domači kulturni delavci.

RAZSTAVA

Že sedaj opozarjamo, da bo v galeriji na Korzu v Gorici spet odprta umetniška razstava enega naših mojstrov. Razstavljal bo izbor svojih del in tudi nove stvaritve starosta vseh slovenskih in menda tudi italijanskih slikarjev Silvester Godina iz Škedenja pri Trstu.

Godina ima že 84 let, a se še vedno udeležuje slikarskih tekem in samostojnih razstav. Goriški javnosti se je predstavil stari mojster tudi predlanskim, večinoma z impresionistično - realističnimi pokrajinskimi slikami, z dokajšnjim uspehom.

Razstava bo odprta od 11. do 20. novembra.

O razmerah v umobolnici

Zalostni dogodek na Oslavju, ko je umobolni posestnik Mikuluš, spuščen iz bolnišnice za živčno bolne na enodnevni dopust, umoril svojo ženo, je vzbudil v vsej javnosti veliko razburjenje. Dosti kritik leti proti bolniškemu ravnatelju dr. Francu Basagli, ki je uvedel nov način zdravljenja živčno bolnih. Po njegovi teoriji, ki jo je zagovarjal prejšnji teden na mednarodnem zdravniškem zborovanju v Milanu, je treba tudi umobolnim dopuščati precej svobodno gibanje izven bolnišnice. Od časa do časa da morajo živeti tudi v domačem okolju in na temelju teh svojih teorij je dr. Basaglia dajal dopuste tudi Albertu Mikulušu z Oslavja, ki pa je svoj dopust 26. septembra izrabil za umor in je tako menda

Se pred nekaj leti je veljala trditev, da imamo v Gorici dovolj poslopij za vse vrste šol. Letos pa se je nenadno zaslislalo, da primanjkuje učilnic in da bo zato potrebno nadaljevati s poukom na nekaterih šolah tudi popoldne.

Dijaki so se vznemirili. Dostikrat se vznemirjajo tudi brez potrebe in namena, to pot so pa popolnoma upravičeni, ker bi oni z dežele morali čakati na popoldanski pouk. Zato so vprašali nekateri časniki karj mestnega odbornika za pouk, kaj misli občina ukreniti. Odbornik Agati je odvrnil, da je pomanjkanje učilnic posledica naraščajočega števila dijakov na šolah, italijanskih seveda. Občina bo popravila in zgradila nekaj novih šolskih stavb letos in v prihodnjem šolskem letu.

Agati pa je podal tudi izjavo o slovenskih srednjih šolah. Tu smo zvedeli marsikaj novega. Dejal je, da je zgradba novega poslopja za slovensko učiteljsko in višjo srednjo šolo v načrtu šele v bodoči triletki 1969-1971. To se pravi po domače, šele čez tri leta bo prišla zgradba za slovenske šole v načrt! Do resnične postavitve pa je še marsikaj vmes. Kot smo slišali, bodo novi prostori na razpolago samo našim višjim srednjim šolam. Ne ve se pa prav točno, ali bo novo šolsko poslopje res stalo — recimo po letu 1971 — med njivami na Livadi ali kje drugje.

Na koncu naj dostavimo še mnenje nekega našega naročnika, ki pravi, da je bila obljuba za novo poslopje slovenskih višjih šol v Gorici le prazna obljuba naivnim volivkam, ki so oddajale svoje glasove po navodilih od »znotraj«.

★

Rupa

BODIMO ENAKOPRAVNI

Res ni prijetno venomer pisati o teh presnetih cestah, vendar ne moremo niti to pot narediti izjeme.

Nočemo in se ne smemo kregati vaščani s sosednimi vaščani. Priznati pa je

Iz Goriške

Stanje šolskih stavb

treba, da je Rupence po vsej pravici segrelo, ko so zvedeli, da nekateri Sovodenjci sploh nočejo, da bi jim občina asfaltirala določene odseke cest med hišami in v stranskih krajih. V Rupi pa je drugače, ker so določeni odseki cest še neurejeni in brez asfalta ter še vedno čakamo na obljubljeni popravi.

Tu je treba omeniti v prvi vrsti Brežnice, potem Dolenji konec in še nekatere točke, ki čakajo že od Napoleona na kramp in lopato.

Če kaj rečemo po pravici, je pa kar ogenj v strehi, češ kako so Rupenci neoplačni in nagajajo občini. Mi pa imamo drugačen in vse bolj stvaren občutek, da smo pri vseh svojih stremljenjih in naporih zapostavljeni. To dejstvo je razbrati že iz zgoraj povedanega.

Menimo, da bi se morali odgovorni občinski možje pobrigati tudi za nas. Tudi mi plačujemo davke in to še večje kot v drugih občinah. Zato postanimo enakopravni, Rupenci in Sovodenjci, ko davke plačujemo in ko imamo kaj od njih tudi dobiti!

Mernik

TRGATEV — SOLE — CESTE

Že precej časa ni bilo slišati glasu iz Mernika, na skrajnem robu našega etničnega ozemlja. Ostal je še vedno na robu. Saj so brzi za vasjo pod Bregom zakoličeni pobeljni količi kot znak državne meje. Tamkajšnji prebivalci imajo na to stran le nekaj korakov do cerkve, trgovine in šole, a jih loči nevidna in nerodno potegnjena državna meja.

Rekli smo, da imamo par korakov tudi do šole. Seveda, če bi jo mi imeli, slovensko namreč. Pa smo jo sami zapravili. Za to nosijo krivdo predvsem tisti starši, ki pošiljajo svoje otroke v drugojezično šolo.

Podobna žalostna slika je tudi na Škrljevem. Udobno šolsko poslopje, vsega skupaj pa — le dva šolarčka, pravzaprav šolarki v 1. razredu. Kar zjokati bi se morali in še prav posebno nad tistimi starši, ki raje pošiljajo z avtobusom otroke v Dolenje kot pa v lepo šolo pred nosom.

Naj spregovorimo še o razkmetenju naših vasi. Mladi svet išče boljši zaslužek v tovarnah. Za njivo in vinograd ostane le prosti čas. Dninarja za delo na polju ali pri trti le s težavo dobiš. Posebno ob trgatvi se je to opazilo. Najemati je bilo potrebno za trgatve in še bolj za delo v kletih delovno silo z onstran meje. To pa stane: petkrat na dan hrana in približno 2500 lir na dan. Prav zato pa niso hoteli nekateri pridelovavci niti mastiti in stiskati in so ponujali kar grozdje po srednji ceni 120 lir. Reči moramo, da je množina pridelka še večja kot lani. Morda bo po kakovosti nekoliko slabše, posebno kjer so brali v mokrem, ko je začelo že gniti.

Da pa merniška kapljica še vedno slovi, dokazujejo številna gostišča po vsej podbrški okolici, ki so moderno opremljena. Ob nedeljah pa so tudi polna gostov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Za komentirano izdajo Baragovih spisov

Katoliški Slovenci se letos spominjamo stoletnice smrti škofa, misijonarja med Indijanci in etnologa Friderika Baraga. Ob tej priložnosti je bila z več strani izražena želja, da bi končno izšla v slovenščini celotna komentirana izdaja njegovih spisov, ki imajo avtobiografski, kulturnozgodovinski, etnološki in teološki pomen. Škof Baraga je bil namreč izredna osebnost in dvomljivo je, da ga bomo znali pravilno ceniti, dokler ga temeljito ne spoznamo iz njegovih spisov. Njegovi etnološki in jezikoslovni spisi so naši javnosti in znanstvenemu svetu praktično nedostopni, četudi so velike važnosti in bi nedvomno vzpodbudili marsikoga med mlajšimi, da bi se lotil takih študij, ki so pri nas Slovincih precej zanemarjene.

Škof Baraga pa je bil tudi v teološkem pogledu izredno globok in bister ter je pojmoval krščanstvo mnogo intimnejše in doslednejše kakor večina duhovnikov v njegovem času. Bil je na Slovenskem eden glavnih branilcev prisrčnega krščanstva, krščanstva ljubezni, proti mrzlemu valu janzenizma. Značilen je npr. njegov stavek: »Svetost ne obstoji v tem, da bi služili Bogu, kjer bi sami hoteli, ampak kjer Bog hoče in kakor Bog hoče.« Po tem spoznanju je tudi živel. Bil je velik kristjan v dejanju, obenem pa pravi aktivni, v bodočnost zazrti, borbeni človek, ki ni klonil pred težavami. V tem in še v marsikaterem pogledu je lahko za vzgled tudi novim generacijam, ki tožijo, da nimajo kje iskati idealov in vzorov.

★

NOBELOV KANDIDAT

V najkrajšem času bo švedski kralj podelil Nobelovo nagrado za slovstveno delo. Kot kandidati zanj so na seznamu sovjetski pisatelj, komaj 35 let stari Jevgenij Jevtušenko. Več možnosti za dosego ima ameriški pisatelj Norman Mailer, sledijo še imena Angležev, Južnoafričanov, Japoncev, Francozov in Ircev. Od Italijanov je vključen v seznam kandidatov romanopisec Alberto Moravia.

Največ izgledov za zmago pa dajejo zahodnonemškemu pisatelju Güntherju Grassu. Ta spada v rod pisateljev na prehodu.

★

V tiskarni Graphis v Trstu je v tisku Jadranski koledar za l. 1969.

★

Mladinska knjiga namerava baje izdati Slovensko enciklopedijo, za katero bo prevzela odgovornost — kot poroča TT — Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

NOVA KNJIGA O NAJSTAREJSI SLOVENSKI ZGODOVINI

V začetku tega tedna je prišla v Trstu na knjižni trg knjiga »Skandinavski izvor Slovencev«, etnografsko-jezikoslovna in zgodovinska študija o izvoru slovenskega ljudstva. Avtor Franc Jeza objavlja v njej rezultate svojih študij, ki osvetljujejo najstarejšo slovensko zgodovino v novi luči. To pa velja delno tudi za zgodovino drugih narodov slovenske jezikovne skupine.

Avtor je skušal predvsem demitologizirati najstarejšo slovensko zgodovino in jo obravnavati z moderno racionalnostjo, kritičnostjo in logiko, upoštevajoč pri razreševanju zgodovinskih problemov tudi etnografske in etimološke podatke. To zadnje je v slovenskem zgodovinskoisrskju nekaj nenavadnega, kajti doslej so hodili zgodovinarji, etnografi in jezikoslovci po ločenih poteh, kar je že povzročalo pritožbe pri zgodovinarjih, ki so občutili premajhno sodelovanje zlasti s strani etimologov. Avtor polemizira v knjigi s tistimi tujimi zgodovinarji, zlasti s pristaši pangermanizma, ki so skušali doslej ob vsaki priložnosti in zagrizeno poniževati slovensko zgodovino in s tem slovenski narod, izmišljujoč si na osnovi napačno razlaganih besed, kot sta npr. kosez ali župan — razne teorije o suženjski preteklosti in suženjskem značaju Slovencev, češ da so te besede ostanki in dokaz turško-tatarske oblasti nad Slovenci v davnini. Polemizira pa tudi z nekaterimi tezami slovenskih zgodovinarjev in jezikoslovcev, ki so postavljali

narodno zgodovino v službo raznih političnih idej, zlasti panslavističnih in »ilirskih«, ali pa so bili po njegovem preveč pod vplivom tujih zgodovinskih tez.

Pisec navaja mnogo vsakovrstnih, zlasti etimoloških in etnografskih dokazov za svojo tezo, da so prišli Slovenci kot ljudstvo nekoliko pred Kristusovim rojstvom na evropsko celino iz Skandinavije, iz južne Norveške in srednje Švedske, in izvirata imeni švedskega in slovenskega naroda iz iste besede. Dokazuje tudi, da imata besedi Slovenec in Slav (Slovan) čisto različna izvora, ki sta se le v poznejših dobah fonetično zblížala in so ju začeli zamenjavati. V slovenskem jeziku, ljudski poeziji, ljudski kulturi, v izrazih za hišo, poljedelstvo, konjerejo, orožje, v mitologiji in v otroških pesmicah odkriva mnogo skandinavskih elementov in celih verzov, npr. »ringa ringa raja« ali pripev »dreja ti dreja ti drom«. Zanimivo je tudi poglavje o najstarejšem slovenskem verstvu, katerega ostanki so značilne slovenske cerkve na gorah, Korantove maske in običaj jurjevanja.

Njegova izvajanja bodo verjetno povzročila precejšnje polemike zlasti s strani starejše generacije slovenskih in tujih zgodovinarjev, hkrati pa bodo seveda poživila zanimanje za najstarejšo slovensko zgodovino, ki je, posebno v prvih stoletjih, nenavadno skrivnostna in zanimiva.

Knjiga šteje 324 strani in stane 3.000 lir. Dobiti jo je v slovenskih knjigarnah v Trstu.

★

V Franciji praznujejo dvestoletnico rojstva velikega romantičnega pisatelja François-René Chateaubrianda, prenovitelja francoske literature v začetku 19. stoletja. Jubilej njegovega rojstva praznujejo zlasti Bretonci, ker je bil po rodu Bretojec.

Arheološko odkritje v Grgarju

Pred nedavnim so pod prezbiterijem župne cerkve v Grgarju odkrili pomembno najdbo: ostanke romanske arhitekture iz konca 12. ali začetka 13. stoletja.

Cerkev je bila v obeh svetovnih vojnah porušena in so jo pred nekaj leti začeli obnavljati. Umetnostnozgodovinsko stavba ni tako zelo pomembna, vendar je prezbiterij kljub močni prezidavi v prejšnjem stoletju ohranil nekatere gotske elemente. Strokovnjaki so že pred sedanjim odkritjem menili, da se pod prezbiterijem verjetno skriva prvotnejše jedro stavbe. Do odkritja je prišlo zaradi tega, ker so v cerkvi iskali grob Urške Ferligojeve; po ljudskem izročilu naj bi bila pokopana za oltarjem grgarske cerkve.

Ob izkopavanju je najprej prišel na dan spodnji zasuti del prezbiterija, kjer so lepo vidni podstavki gotskih stebrov. Ta del stavbe je nastal sre-

di 15. stoletja. Na stenah prezbiterija so se ohranili ostanki fresk, prav tako iz srede 15. stoletja. V odkopanem materialu so našli ostanke gotskih reber, rozet itd., iz katerih sklepajo, da je bil prezbiterij mrežasto obokan. Za ostanki nekdanjega gotskega oltarja stoji najzanimivejša najdba — temelji polkrožne romanske apsida (apsida — del cerkve, kjer je stal oltar). Izkopavanja se nadaljujejo in bodo verjetno razkrila obseg in obliko nekdanje romanske arhitekture.

Grgarska najdba je pomembna zlasti zato, ker je to edini doslej znani primer take arhitekture na Goriškem. Ker prvotna cerkvena stavba izvira že iz 12. oziroma 13. stoletja, lahko sklepamo, da je bilo področje Grgarja že takrat stalno naseljeno. Zavod za spomeniško varstvo iz Nove Gorice namerava ostanke romanske in gotske arhitekture urediti za javni ogled in sicer na tak način, ki ne bo prizadel sedanje funkcije župne cerkve.

„Dnevnik s poti k obalam Jadrana“

Objavljamo poročilo o potovanju, ki sta ga na pravila dva nemška etnografa in botanika po Gorenjski, Notranjski in Primorski pred dobrim pol drugim stoletju.

Poročilo je zanimivo zlasti zato, ker kaže, kako sta tujca videla naše prednike. Zanimivo pa je tudi še v nekem drugem pogledu: namreč v tem, ker poroča, da je takrat, s pošto kočijo, potrebovalo pismo iz Trsta v Ljubljano en dan. Danes, v dobi vlakov in letal potrebuje celo v najbližje kraje, kaj šele v Ljubljano, najmanj dva do tri dni.

Leta 1818 sta profesor naravoslovja dr. David Hoppe in lekarnar dr. Friedrich Hornschuh objavila knjigo z malce dolgim naslovom, kakršni so bili tedaj v navadi: »Dnevnik s poti k obalam Jadrana in po gorovjih Kranjske, Koroške, Tirolske, Salzburške, Bavarske in Češke, s posebnim oziranjem na rastline in žuželke«. Knjiga je izšla dve leti po njunem potovanju. Na pot sta šla 22. januarja 1816 iz Gefreesa pri Bayreuthu; kljub hudi zimi sta brez nezdgod prešla Bavarsko in prekoračila Ture. Ker sta potovala po naših krajih pred 150 leti, objavljamo nekaj povzetkov iz njune knjige.

V Kožentavro pri Borovljah sta Hoppe in Hornschuh prispela 12 februarja 1816 na večer. V kra-

jevni gostilni, kjer sta dobila prenočišče, sta opazila, da govorijo ljudje njima tuj jezik. Po njihovih obrazih sta sklepala, da so pošteni, pripominjata pa, da se hrana in postelja nista ujemali s to poštenostjo.

Naslednji dan sta šla pa utrti gazi čez Ljubelj. S tesnobnimi mislimi sta stopila na Kranjsko. O njenih prebivalcih nista slišala mnogo hvale, njihova gostoljubnost ni bila znana, povrhu pa sta vedela, da govorijo tuj jezik, zato sta hodila sila previdno. A glej! Mimoidoči so se povsod odkrivali, z vseh strani sta slišala krščanski pozdrav v slovenščini. Mimo so pripeljale sani, polne svatov, ki so ju pozdravili z glasnim vriskanjem.

Po tem obetajočem začetku sta kmalu dosegla Tržič. Čeprav je bil praznik in gostov ni manjkalo, sta v najboljši gosti ni dobila prostorno in zakurjeno sobo. Se bolj sta se začudila, ko je gostilničarka poskrbela za njune škornje in nogavice. Okrepčala sta se z močnim rdečim vinom, ki so ga v tisti gostilni točili ljubeljskim voznikom, utrujenim od napornih voženj. Tako sta pozabila na osemurno hojo tistega dne in ko je zaigrala godba za ples, nista mogla odreči kranjskim lepoticam, ki so prihajale ponju.

Zjutraj sta se napotila proti Ljubljani. Poslej poznata v svojem potopisu za Kranjsko samo še

lepe besede. Zdi se jima krasna dežela. Pod snegom domnevata rodovitna polja, o grmovju ob poti pa menita, da bi se v njem poleti našlo mnogo žuželk.

Srečavala sta tudi lepo oblečena, prijazna dekleta visoke postave in z rdečico na beli polti. Vse to ju je navedlo k znatno boljšemu mnenju o — dotlej v njunih predstavah — razvpiti Kranjski.

Drugo jutro ju je v Ljubljani prva pot peljala v kavarno, kjer so jima postregli s kavo v kozarcih za pivo, nato pa sta odšla na policijo, da bi si dala potrditi potne liste. Polomila sta ga, morala bi jih oddati že pri vходу, kjer pa nista videla nikogar. Uradnik je hotel vedeti, zakaj jih nista oddala, in ni verjel, da jih ni nihče zahteval. Po dolgem zaslisevanju ju je poslal k drugemu, ki je v sosednji sobi pri odprtih vratih vse slišal, a ni zamudil priložnosti za ponovno zaslisevanje z enakimi vprašanji.

Nato sta obiskala barona Žiga Zoisa, ki ju je zelo prijazno sprejel. Zois jima je prerokoval, da zaradi nepretrganega tridnevnega sneženja ne bosta prišla do Trsta, in jima pokazal pravkar prispelo pismo, ki je hodilo iz Trsta štiri dni namesto enega. Napotil ju je še k profesorju botanike Francu Hladniku (ta je leta 1810 ustanovil ljubljanski botanični vrt), ki bi jima dal priporočilo za Idrijo. Ko sta pred šolo vprašala po njem, jima je

(Nadaljevanje na 7. strani)

XIX. OLIMPIADA

V soboto ob 11. je zadonela v velikanskem športnem stadionu v Mexico Cityju državna mehiška himna v znak, da se začnejo devetnajste mednarodne olimpijske tekme. Ko je zasedel mehiški državni predsednik Gustavo Diaz Ordaz z ženo in spremstvom svoj prostor, je eno uro korakalo 7000 športnikov mimo tribun, napolnjenih z 80.000 gledavci. Prvi so korakali grški, zadnji pa mehiški športniki, vsi v posebnih oblekah.

Po nagovorih predsednika organizacijskega odbora in predsednika mednarodnega olimpijskega odbora je državni predsednik Diaz Ordaz proglasil uradni začetek iger. V zrak je zletelo 40 tisoč balonov v olimpijskih barvah. Nato je pritekla na stadion 20-letna mehiška športnica Enricheta Basilio z gorečo olimpijsko baklo. Zastavonoše posameznih moštev so se zbrali ob vnožju grške z

olimpijskim ognjem k prisagi. Obenem je podelilo v vse države nekaj golobov s sporočilom o začetku 19. olimpiade.

Tekmovalce so pozdravili s posebnimi nagovori papež Pavel VI., ki je podčrtal mirovni pomen iger. Nadalje ameriški predsednik Johnson in tudi češki voditelj Dubček, ki opozarja svoje moštvo, da gledata nanje s ponosom domovina in ves svet.

Pri športnih tekmah bodo razdelili 172 zlatih, srebrnih in bronastih svetinj, kolikor jih niso še nikoli. Nad deset tisoč policistov in vojakov je v stalni pripravi, da bi kdo ne motil svečanega poteka mednarodnega športnega srečanja. Pred začetkom iger so namreč izbruhnili v glavnem mehiškem mestu poulični boji med policaji in mladino, ki je protestirala proti olimpiadam, češ da je država porabila zanje nad dve milijardi lir. Po vročih dnevih, ki so zahtevali več desetih mrtvih, je prevladalo trezno mnenje na obeh straneh in olimpijske igre potekajo v veličastnem okviru dalje.

„Dnevnik s poti k obalam Jadrana“

(Nadaljevanje s 6. strani)

ogovorjeni povedal, da profesorja Hladnika ni v šoli, ker — stoji pred njima.

Spet sta povežala popotno bisago in se odpravila na Vrhniko. Pred zaporom sta morala še enkrat pokazati potne liste. Ob tej priložnosti sta izvedela, da so tistega malomarnega vratarja na ljubljanski policijski, ki ju ni ustavil, kakor velevaljo predpisi, zaprl za 24 ur ob kruhu in vodi. Na Vrhniko sta prišla v štirih urah in tam prenočila.

Naslednji dan (16. februarja) sta potovala po krajih, ki sta jih po obilici snega primerjala s Sibirijo, zato sta bila prav vesela, ker sta se mogla peljati s sanmi. »Kranjska vožnja na saneh« ju je čez Logatec in Planino pripeljala v Postojno, kamor sta prišla dovolj zgodaj, da sta še isti dan peš nadaljevala pot do Razdrtega.

Sedemnajsti februar je bil zadnji dan prvega dela njune poti. Od Razdrtega do Sežane sta hodila pet ur, nato pa ju je pred Trstom zajel snežni vihar, ki je bil v očitnem nasprotju s pripovedovanjem o mili tržaški zimi. Zazdelo se jima je, da bosta morala še malo počakati do prave pomladi.

Vso pot z Bavarskega do Trsta sta prehodila v 170 urah, ki sta jih razdelila na 21 dnevnih pohodov. Dandanašnji se nam to zdi kar neverjetno, v tistih časih pa dobri pešci niso bili redki.

Med trimesečnim bivanjem v Trstu sta Hoppe in Hornschuh preučevala bližnjo in daljno okolico. Dne 8. aprila sta našla med Lipico in Bazovico dotlej za znanost še neznan žafran, ki sta ga krstila za progasti žafran (*Crocus variegatus*). Kaže ga slika, vzeta iz njune knjige. Ne bo več dolgo, ko bo ta nežni žafran spet pokukal iz zemlje in kot prvi okras pokrtil s svilnimi cvetovi kraške pašnike in travnike, še rjave in suhe od zimskih mrazov in vetrov.

Tone Wraber

ŽENA IN DOM Peneča kopel pomirjuje in osvežuje

Uporaba kopeli z raznimi dodatki je stara toliko kot civilizacija. Stari Rimljani so dodajali kopolim razne izvlečke naravnih zelišč in dišave. Dodatki kopolim z zdravilnimi učinki so bili že takrat splošno znani in so se ohranili do danes, prav tako so se kot dodatek kopolim zelo priljubile dišave.

Poraba dišav pa je bila do nedavnega zelo velika, če smo želeli dobiti res velik učinek. Odkar so v ta namen v zadnjih letih začeli dodajati eteričnim oljem tenside in tako ustvarili zmes dišečih olj, razpršenih v najmanjše delce, ki s tem še stopnjujejo prijeten vonj, so postale dišave kot dodatek kopolim pristopnejše oziroma cenejše.

V zadnjem desetletju nam je kozmetična industrija pripravila novost na tem področju: peneče kopeli. Te združujejo v sebi vse dodatke, ki jih pričakujemo od osvežilne kopeli. Peneče kopeli vsebujejo eterično olje prijetno svežega vonja. Klasična izvedba je smrekovo olje, lahko pa je kot na primer pri peneči kopeli »Chemex S« tudi drugačna. Poleg vonja nas pri peneči kopeli pri-

vlači njena popolna nevtralna lastnost. Koža reagira na površju rahlo kislo in ji zato vsa alkalna mila odvzemajo oziroma ji kvarijo zaščitni plašč. Peneča kopel pa kože ne poškoduje, obenem pa deluje kot odlično čistilno sredstvo. Njena izredna estetska vrednost je tudi v tem, da v umivalni kadi ne pušča neprijetnega »roba« po kopanju. Peneča kopel se je treba navaditi pravilno uporabljati.

Penečo kopel vlijajte v curek tople vode, medtem ko jo natakate, če želite, da boste imeli res polno kad pene. Če pa pene ne marate, kar velja bolj za moške kot za ženske, pa vlijte penečo kopel v kad, ko voda miruje. Po kopeli se počutite kot prerojeni, saj stimulira (pospešuje) krvni obtok in daje izredno prijetno počutje.

Priporočljivo je, da si pripravite penečo kopel vsaj enkrat tedensko predvsem takrat, kadar ste imeli duševno naporen dan, saj pomiri. Pripravite si jo po možnosti zvečer, da greste po kopeli v posteljo, da je blagodejni učinek sprostitve popoln.

ph. Manja Pečn'k-Vovkova

Iz Gorice

PASTORALNA KOMISIJA

Goriški nadškof Cocolin je ustanovil za svojo cerkveno okrožje posebno pastoralno komisijo. Njen namen je dajati pobude in študirati kulturna vprašanja v zvezi z dušnim pastirstvom.

Odbor sestavljajo v koncilskem duhu cerkvene in laične osebe. Od Slovencev sta poklicana za člana novega nadškofijskega odbora odvetnik dr. Stojan Brajša in stolni vikar dr. Humar.

DRUŽINSKI IZLET

V nedeljo 27. oktobra bo priredilo Slovensko planinsko društvo v Gorici enodnevni družinski izlet z avtobusom v Istro.

Izletniki si bodo ogledali Portorož, nato Piran, kjer bo daljša postaja. Odtod jih bo vedla pot v Motovun, v slikovito srednjeveško obzidano mesto. Po ogledu bodo šli izletniki skozi Buje v Ankarano in preko Skofij domov.

Odhod bo s Travnika ob 6. uri. Vpisovanje traja pri odborniku Košuti do četrтка 24. oktobra. Potreben je potni list ali propustnica. Cena vožnje je 1500 lir, za nečlane 1700. Za hrano skrbi vsak zase.

Nova afriška država

Španska Gvineja, ki je bila skoro dvesto let pod špansko oblastjo, bo postala 12. oktobra neodvisna država. Pred kratkim je bilo izvedeno v njej ljudsko glasovanje, pri katerem se je 63 odst. (114.850 volilnih upravičencev) izreklo za neodvisnost, 35 odstotkov pa proti.

Od leta 1963 je uradno ime te dežele Ekvatorialna Gvineja, vendar so jo v svetu imenovali še naprej Španska Gvineja, do bi je ne zamenjavali z državo Gvinejo. Že dozdaj je uživala avtonomijo. Zanimivo je, da je general Franco gvinejskim črncom dovolil avtonomijo, noče pa je dati belim in katoliškim Baskom in Kataloncem. Iz česar je razvidna zagrizenost hegemonistične miselnosti. Zdaj bo dovolil črncom celo neodvisnost, medtem ko uvaia v baskovski deželi teror, da bi zadušil gibanje za neodvisnost. Pri tem ima celotna Španska Gvineja samo okrog 250.000 prebivalcev, ki se delijo v več plemen. Ta pripadajo rasi silvestre in govore bantu narečje. Baskov najie v Španiji nad en milijon ter so eden naistarejših evropskih narodov s starodavno, razvito kulturo. Dali so Cerkev in španski državi celo vrsto velikih mož.

Ogromna večina prebivalstva v Španski Gvineji je že katoliška (224.000). Dežela meri (brez otokov) 26.000 kvadratnih kilometrov, torej pride komaj 10 ljudi na kvadratni kilometer. Otoki merijo skupno 2.000 kv. kilometrov. Skoro celotno površino dežele pokrivajo gozdovi in grmovje. Prav rodovitni so samo otoki. Izvažajo les, kakao, kavo in še nekaj drugih tropskih pridelkov. Važno je tudi ribištvo, medtem ko je živinoreja nepomembna. Industrijske izdelke morajo vse uvažati.

Dozdaj je imela kolonija dve glavni mesti, kot središči dveh pokrajin: Santa Isabel na otoku Fernando Poo (37.000 prebivalcev) in Bata v pokrajini Rio Muni (27.000 prebiv.)

Podnebje je tropsko in zelo deževno. Srednja letna temperatura znaša 26,3 stop. Deževnih dni je na leto povprečno 132. Vseh cest v deželi je 3209 km. Jasno je, da se bo Ekvatorialna Gvineja, ko bo postala neodvisna, takoj uvrstila med države, ki nujno potrebujejo tujo pomoč. Nedvomno jo bo Španija podpirala tudi v bodoče, kar seveda pomeni, da bodo Baski kot razviti del Španije pomagali financirati deželo, ki bo uživala kljub svoji revščini, neodvisnost, po kateri sami zamen hrepenijo.

VABILO

Odbor za proslavo stoletnice rojanske kmečke čitalnice naproša ponovno vse rojanske, škorkljanske in gretarske rodoljube, da bi proti potrdilu dali začasno na razpolago Odboru za proslavo vsako še tako skromno dokumentacijo, ki se nanaša na delovanje rojanskih ustanov od leta 1868 dalje.

V poštev pridejo: slike sedežev kmečke čitalnice, pevskih društev, narodne čitalnice in drugih rojanskih društev in ustanov, razne tiskovine, letaki, vabila ter posebno slike posameznih članov, ustanoviteljev, kulturnih delavcev, skupinske slike pevskega društva »Zarja«, podružnikov sv. Cirila in Metoda in podobno.

Navedeni dokumenti se lahko začasno oddajo — proti potrdilu — v Tržaški Knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20.

ZGODBA O

Bučku

Macka je previdno lezla po tanki veji, oči so se ji bleščale in oblizovala se je. Ko je bila le še za palec od Bučka, je ta sfrčal na drugo drevo in zavpil: »Pa drugič, tetka, zdaj se bom še malo potepal!« Macka se je majala na tanki veji in pihala od jeze. Vrabci, ki so iz varne razdalje opazovali ta prizor, so zdaj močno občudovali Bučka. Niso se več upali zaletavati vanj.

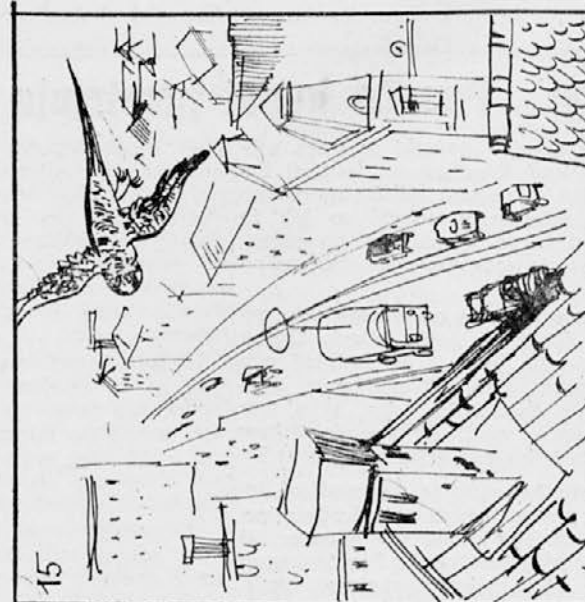
»Dobro jutro, tetka. Ali mi lahko pokažeš pot do moje mame?« Macka se je malo obiznila in rešla: »Seveda, ljubček, s tvojo mamo sva dobri prijateljici, kar bliže pridi in te bom odpeljala k njej.« »Veš, ne upam se skakati po veji. Prosim, pridi pome,« je vabil Bučko.

14. V prvem trenutku se je močno prestrašil, potem pa je junaško pomislil: »Eh, kaj, za mačko vsaj vem, kakšna je.« »Dobro jutro, ljubi dečko,« ga je mačka sladko pozdravila, »kaj si se zgubil?« Bučko se je previdno pomaknil na konec veje in prav tako prijazno odzdravil:

prišel na rob kotanje in željno pil. Kmalu je priletel tja tudi velik siv ptič. Bučko se je spomnil na vrabce in se previdno odmaknil. »Izvolite, izvolite, ne dajte se motiti,« ga je veliki sivi ptič vijučno povabil. Bučko ni vedel, ali naj mu zaupa ali ne.

15. Bučko je zletel v stran od porednih vrabcev in zlobne mačke. Dreves ni bilo videti v bližini, zato se je ustavil na neki strehi. Ni vedel, kam naj se obrne, in tudi želodec se mu je že oglašal. Stožilo se mu je po domu in prav rad bi se vrnil, ko bi le vedel kam. Pa kaj bi se vračal, ko ga je vendar stric Tičar hotel vtakniti v papirnato vrečko in izročiti tisti ženski. Torej